

Dr Dragan Martinović
Učiteljski fakultet, Beograd

RELACIJE IZMEĐU USVOJENOSTI MOTORIČKIH UMENJA I NEKIH SOCIJALNO STATUSNIH OBELEŽJA UČENIKA IV-VII RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

1. Uvod

Ispitujući način života učenika u osnovnoj školi, pomoću anketnog upitnika, Đurica i Hadnađev (2002) su intervjuisali učenike III i VII razreda (N=58) osnovne škole. Utvrđeno je da se sportom rekreativno bavi 31% učenika, najviše fudbalom i košarkom (po 16,6%), a 53,4% aktivno, najčešće fudbalom i karateom, po 22,6%. Televiziju gleda 41,4% anketiranih učenika, 37,9% sedi 1-3 sata, a 40% igra igre na kompjuteru manje od jednog sata. Na svežem vazduhu 37,9% učenika provodi samo 1-2 sata. Autori su zaključili da deca najviše slobodnog vremena provode sedantarno, a trostruko manje, na svežem vazduhu.

Jedno drugo istraživanje (Nićiforović – Šurković i saradnici, 2002) pokazalo je da se fizičkom aktivnošću u slobodno vreme bavi više od tri četvrtine učenika petog i osmog razreda osnovne škole, ali samo 56,5% njih bavi se sportom redovno (svaki dan ili nekoliko puta nedeljno). Značajna razlika u redovnosti bavljenja sportom i rekreacijom postoji između dečaka i devojčica – oko 75% dečaka i oko 35% devojčica redovno se bavi sportom. Redovnost je značajno povezana sa tim koliko roditelji smatraju da je poželjno da se dete bavi sportom, dok bavljenje sportom danas određuje stav dece prema bavljenju sportom u budućnosti.

2. Metodološka osnova istraživanja

Predmet istraživanja jeste ispitivanje relacija između usvojenosti motoričkih umenja i nekih socijalno-statusnih obeležja učenika.

Cilj je ispitati motoričke karakteristike učenika od IV do VII razreda osnovne škole i da li na razvoj određenih osobina ličnosti utiče nastava fizičkog vaspitanja.

U ovom istraživanju korišćene su servej istraživačka metoda i metoda teorijske analize, a kao tehnike korišćene su tehnike skaliranja i statističke tehnike obrade prikupljenih podataka.

Statistička obrada rezultata, urađena je na PC računaru, koristeći statistički paket „SPSS“. Upotrebljeni su testovi fizičkih sposobnosti, kao i tabelarno i grafičko predstavljanje rezultata istraživanja.

Instrument u istraživanju

Kao pokazatelj procene usvojenosti motoričkih umenja učenika korišćene su varijable iz vežbi na spravama i tlu, atletike i sportskih igara učenika četvrtog, petog, šestog i sedmog razreda osnovne škole, s jedne strane, i anketni upitnik (koji si opšti uspeh imao u prethodnom razredu, koju ocenu si imao iz fizičkog vaspitanja na kraju prethodnog raz-

reda, šta misliš, da li je znanje koje se stiče na časovima fizičkog vaspitanja dovoljno za uspešno bavljenje nekim sportom, da li se baviš nekim sportom) s druge strane.

Uzorak učenika

Uzorak ispitanika obuhvata ukupno 1002 učenika – učenica od IV do VII razreda osnovne škole.

3. Analiza i interpretacija rezultata istraživanja

Utvrđen je različit nivo usvojenosti motoričkih umenja (vrednovano ocenama od 1 do 5 sa devet stepeni gradacije) u zavisnosti od toga u kom su učenici razredu. Najveće prosečne ocene imali su učenici IV razreda (3,81), zatim VI razreda (3,71), pa VII (3,64), a najniže učenici V razreda (3,61). Statistički značajna razlika je utvrđena između grupa učenika četvrtog i petog razreda i četvrtog i sedmog razreda. Razlike između ostalih grupa učenika nisu dostigle statističku značajnost.

Učenici različitih razreda nisu ostvarili statistički značajno različit uspeh iz vežbi na spravama i tlu, dok su značajne razlike utvrđene u postignuću iz atletike i sportskih igara. Značajne razlike u oceni motoričkih umenja iz atletike, utvrđene su između učenika četvrtog i petog, petog i sedmog razreda. Najveću prosečnu ocenu iz atletike dobili su učenici četvrtog (4,09), a najmanju učenici petog razreda (3,84).

Značajne razlike u oceni motoričkih umenja iz sportskih igara, utvrđene su između učenika četvrtog i sedmog, petog i sedmog i šestog i sedmog razreda. Najveću prosečnu ocenu iz sportskih igara dobili su učenici četvrtog (3,77), zatim šestog (3,63) i petog razreda (3,62), a najmanju učenici sedmog razreda (3,46).

Utvrđen je značajan uticaj usvojenosti motoričkih umenja na opšti uspeh učenika. Odlični učenici ujedno su najbolje ocenjeni pri proceni usvojenosti motoričkih umenja (3,75), slede vrlo dobri učenici (3,55), pa učenici sa dobrim uspehom (3,54). Statistički značajna razlika je utvrđena između grupa učenika koji su dobri i odlični i vrlo dobri i odlični. Razlika u proceni usvojenosti motoričkih umenja između učenika sa dobrim i vrlo dobrim uspehom nije dostigla statističku značajnost.

Učenici sa različitim opštim uspehom ostvarili su statistički značajno različit uspeh iz vežbi na spravama i tlu i sportskim igrama.

Značajne razlike u oceni usvojenosti motoričkih umenja iz vežbi na spravama i tlu, utvrđene su između učenika sa dobrim i odličnim opštim uspehom, i onih sa vrlo dobrim i odličnim uspehom. Značajne razlike u oceni usvojenosti motoričkih umenja iz atletike, utvrđene su između učenika sa dobrim i odličnim opštim uspehom, i onih sa vrlo dobrim i odličnim opštim uspehom. Značajne razlike u oceni usvojenosti motoričkih umenja iz sportskih igara, utvrđene su između učenika sa vrlo dobrim i odličnim opštim uspehom.

Ispitujući uticaj usvojenosti motoričkih umenja na uspeh učenika iz fizičkog vaspitanja (tabela br.1) utvrđena je statistički značajna vrednost F testa od $F = 24,471$ ($p = .001$).

Tabela br. 1. Usvojenost motoričkih umenja (na spravama i tlu, atletike i sportskih igara) učenika sa različitim uspehom iz fizičkog vaspitanja

MOTORIČKA UMENJA	USPEH IZ FIZIČKOG VASPITANJA	N	M	SD	F	DF	P
Vežbe na spravama i tlu	Dobar	13	3.15	0.88	22.655	2	0.001
	Vrlo dobar	83	2.92	0.74			
	Odličan	906	3.54	0.82			
Atletika	Dobar	13	3.60	0.61	19.217	2	0.001
	Vrlo dobar	83	3.53	0.79			
	Odličan	906	4.01	0.70			
Sportske igre	Dobar	13	2.83	0.66	13.077	2	0.001
	Vrlo dobar	83	3.27	0.80			
	Odličan	906	3.64	0.80			
Usvojenost motoričkih umenja	Dobar	13	3.20	0.54	24.471	2	0.001
	Vrlo dobar	83	3.24	0.64			
	Odličan	906	3.74	0.64			

Učenici sa odličnim uspehom iz fizičkog vaspitanja najbolje su ocenjeni pri oceni usvojenosti motoričkih umenja (3,74), slede vrlo dobri učenici (3,24), pa učenici sa dobrim uspehom iz fizičkog vaspitanja (3,20).

Ispitujući relacije između stavova učenika prema tome da li je znanje koje se stiče na časovima fizičkog vaspitanja dovoljno za uspešno bavljenje nekim sportom, s jedne strane, i ocene usvojenosti motoričkih umenja, s druge, nije utvrđena statistički značajna povezanost.

Takođe nije utvrđena značajna povezanost između stava učenika prema tome da li je znanje koje se stiče na časovima fizičkog vaspitanja dovoljno za uspešno bavljenje nekim sportom, s jedne, i ocene usvojenosti motoričkih umenja iz vežbi na spravama i tlu i sportskih igara, s druge strane. Međutim, prilikom ocene usvojenosti motoričkih umenja iz atletike, nađena je statistički značajna povezanost.

Ispitujući relacije (Tabela br. 2) između toga da li se učenici bave nekim sportom, s jedne strane, i ocene usvojenosti motoričkih umenja, s druge, utvrđena je statistički značajna povezanost ($F = 21,341$, $dF = 2$, $p = .001$). Učenici koji se redovno bave sportom, prosečno su postigli najbolju ocenu usvojenosti motoričkih umenja (3,80), slede učenici koji se povremeno bave sportom (3,61), a najslabiju prosečnu ocenu imaju učenici koji se ne bave sportom (3,49).

Tabela br. 2. Usvojenost motoričkih umenja (iz vežbi na spravama i tlu, atletike i sportskih igara) učenika u zavisnosti od toga da li se bave nekim sportom

MOTORIČKA UMENJA	ODGOVORI UČENIKA	N	M	SD	F	DF	P
Vežbe na spravama i tlu	Bavim	550	3.58	0.82	9.608	2	0.001
	Povremeno	237	3.44	0.80			
	Ne bavim	215	3.29	0.85			

Atletika	Bavim	550	4.06	0.67	12.827	2	0.001
	Povremeno	237	3.92	0.72			
	Ne bavim	215	3.78	0.80			
Sportske igre	Bavim	550	3.75	0.79	22.073	2	0.001
	Povremeno	237	3.45	0.79			
	Ne bavim	215	3.34	0.81			
Usvojenost motoričkih umenja	Bavim	550	3.80	0.62	21.341	2	0.001
	Povremeno	237	3.61	0.63			
	Ne bavim	215	3.49	0.70			

Statistički značajna razlika je utvrđena između grupa učenika koji se redovno bave i onih koji se povremeno bave sportom, zatim onih koji se redovno bave i onih koji se ne bave sportom, kao i onih koji se povremeno bave i onih koji se ne bave sportom.

Takođe je utvrđena značajna razlika između grupa učenika koji se redovno bave, povremeno ili se ne bave sportom, s jedne strane, i s druge, njihovog postignuća u vežbama na spravama i tlu u atletici i sportskim igrama.

Statistički značajne razlike u oceni usvojenosti motoričkih umenja iz vežbi na spravama i tlu, utvrđene su između grupa učenika koji se redovno bave i onih koji se povremeno bave sportom.

Značajne razlike u oceni usvojenosti motoričkih umenja iz atletike, utvrđene su između učenika koji se redovno bave i onih koji se povremeno bave sportom, zatim onih koji se redovno bave i onih koji se ne bave sportom i onih koji se ne bave sportom ($p = .048$).

Statistički značajne razlike u oceni usvojenosti motoričkih umenja iz sportskih igara, utvrđene su između učenika koji se redovno bave i onih koji se povremeno bave sportom, kao i onih koji se redovno bave i onih koji se ne bave sportom.

* * *

Utvrđena je značajna povezanost između usvojenosti motoričkih umenja i opšteg uspeha učenika.

Učenici sa odličnim uspehom iz fizičkog vaspitanja najbolje su ocenjeni pri oceni usvojenosti motoričkih umenja.

Ispitujući relacije između toga da li se učenici bave nekim sportom, s jedne strane, i ocene usvojenosti motoričkih umenja, s druge, utvrđena je statistički značajna povezanost

Literatura

1. Jerkan, M. (2002): *Uticao sporta na antropometrijske i funkcionalne varijable školske populacije*
2. Nićiforović – Šurković, O.; Nikolić, E.; Kvirgić, S. (2002): *Fizička aktivnost i slobodno vreme školske dece u Vojvodini*
3. Martinović, D. (2003): *Postignuća u nastavi fizičkog vaspitanja, motoričke, morfološke i psihološke karakteristike*, Učiteljski fakultet, Beograd
4. Višnjjić, D.; Martinović, D. (2005): *Metodika fizičkog vaspitanja*, BIGZ PUBLISHING, Beograd

SUMMARY

RELATION BETWEEN ADOPTIVNESS OF MOTORICAL SKILLS AND LOWER SOCIAL STATUS SYMBOLS OF THE STUDETS OF IV – VIII CLASS OF ELEMENTARY SCHOOL

During the testing of the differences of the arithmetics mean factors that bstand in relation to motorical skills F test was used. The purpose of this test was to show the relation between the adoptivness of motorical skill on one (which class they go to, general marks of the studet, marks in physical education, whether the students feel that the knowledge and experience the y gain in pe lessons enough for diong a sport), and the If students do any sport on the other hand.

The total of 1002 studets has been questioned in this survey.

Key words: physical education, motorical skills, social status symbols, teacher, student

“Dan”, 25. decembar 2007.

У ОРГАНИЗАЦИЈИ ЦРНОГОРСКЕ
СПОРТСКЕ АКАДЕМИЈЕ

Научни скупови у Бијелој

У организацији Црногорске спортске академије у хотелу „Делфин“ у Бијелој ће се од 3 до 6. априла наредне године одржати четврти Конгрес и пета међународна научна конференција ЦСА. На адресу организатора до сада је своје редове послало преко 120 научних радника, што је много више него у истом периоду прошле године.

– Гаранција за коначан успјех ових научних окупљања је и наш дигнитет, који смо гдини годинама под мотом: радити, завршити, објавити. ЦСА преноси све савремене процесе и жели да их кроз научне и стручне радове стави на увид јавности. Не само спортској, већ и шире стручној, без које би наш пут био веома кратак, рекао је Душко Бјелица, предсједник Црногорске

Душко Бјелица

спортске академије. На досадашњим скуповима учешће су узели водећи научници из региона и шире, а у нашем индексираним часопису за спорт, физичко васпитање и здравље „Спорт Mont“ са међународном дистрибуцијом и редакцијом објављено је преко 450 стручних и научних радова од стране скоро исто толико аутора и коаутора на преко 4000 страница штампаног текста, рекао је предсједник Црногорске спортске академије.

T.B.